

EURO – pitanja i odgovori

1. Na koga se odnosi obveza dvojnog iskazivanja?

O: Obveza dvojnog iskazivanja odnosi se isključivo na izravan odnos prema potrošačima.

Dvojno iskazivanje ne obuhvaća trgovačke ugovore, odnosno ponude, predujmove, račune i slične dokumente između poslovnih subjekta (B2B), interne račune unutar istog poslovnog subjekta te razne evidencije i izvještaje koje će biti potrebno dostavljati javnim tijelima.

2. Od kada do kada vrijedi pravilo dvojnog iskazivanja cijena za sve prodajne djelatnosti u privatnom sektoru (trgovine, kafiće, uslužne djelatnosti, obrte...)?

O: Zakonska obveza dvojnog iskazivanja cijena za sve poslovne subjekte započinje 5. rujna 2022. Uz pretpostavku da su ostvareni svi tehnički preduvjeti, poslovni subjekti mogu već u srpnju 2022. započeti dobrovoljno dvojno iskazivati cijene i novčane iskaze vrijednosti jer će tada biti poznat fiksni tečaj konverzije, no nikako prije, jer je upravo fiksni tečaj konverzije podatak koji je nužan i bez kojega se ne mogu ispravno primijeniti pravila za preračunavanje i zaokruživanje propisana Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj.

Obveza dvojnog iskazivanja za poslovne subjekte traje do 31. prosinca 2023.

3. Što se smatra neopravdanim povećanjem cijena?

O: Temeljno mjesto među načelima propisanim Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj zauzimaju načelo zaštite potrošača i načelo neopravdanog povećanja cijena. Načelo zaštite potrošača propisuje kako potrošač ne smije biti u financijski nepovoljnijem položaju nego što bi bio da euro nije uveden kao službena valuta u Republici Hrvatskoj, a načelo zabrane neopravdanog povećanja cijena da se pri uvođenju eura ne smiju povećati cijene robe ili usluge prema potrošačima bez opravdanog razloga.

Samo uvođenje eura nikako ne smije biti, niti je opravdani razlog za povećanje cijena proizvoda!

4. Na koji način će se zaštititi potrošači u procesu uvođenja eura?

O: U svim aktivnostima povezanim s uvođenjem eura ključno načelo je zaštita potrošača. Glavni mehanizmi zaštite potrošača u procesu uvođenja eura su: dvojno iskazivanje cijena, primjena fiksnog tečaja konverzije prilikom preračunavanja, nadzor nad trgovcima i pružateljima usluga te praćenje kretanja cijena najčešće korištenih proizvoda na tržištu. Nadzorna tijela propisana Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj provodit će primjenu Zakona te propisivati prekršajne odredbe za nepravilnosti i nezakonitosti koje utvrde tijekom obavljanja nadzora.

5. Što je to Etički kodeks?

O: Jedan od mehanizama koji će doprinijeti stvaranju sigurnog okruženja za potrošače je pristupanje poslovnih subjekata Etičkom kodeksu. Cilj Etičkog kodeksa je omogućiti pouzdano i transparentno uvođenje eura u Hrvatskoj. Svaki poslovni subjekt, u nefinancijskom i financijskom sektoru, **koji posluje u izravnom odnosu s potrošačima** bit će pozvan da se pridruži inicijativi s ciljem ispravnog preračunavanja i iskazivanja cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti, bez neopravdanog povećanja maloprodajnih cijena. Pristupanje Etičkom kodeksu je besplatno za poslovne subjekte.

6. Smiju li poslovni subjekti mijenjati cijene tijekom razdoblja obveze dvojnog iskazivanja?

O: Poslovnim subjektima nije zabranjeno mijenjati cijene, no uvođenje eura ne smije biti razlog promjene cijene.

Ako dođe do opravdane promjene cijene u kuni u periodu od 05.09.2022. do 31.12.2022. cijena u kuni se mijenja te se nova utvrđena cijena preračunava u euro uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i u skladu s pravilima za preračunavanje i zaokruživanje.

Ako dođe do opravdane promjene cijene u euru nakon 01.01.2023. cijena u euru se mijenja te se nova utvrđena cijena preračunava u kune uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i u skladu s pravilima za preračunavanje i zaokruživanje.

7. Kako će se preračunavati cijene iz kune u euro?

O: Za preračunavanje cijena koristit će se fiksni tečaj konverzije koji će utvrditi Vijeće EU.

8. Smiju li poslovni subjekti zaokružiti cijenu na niže?

O: Prilikom formiranja cijena poslovni subjekti prije i poslije uvođenja eura uvijek mogu cijenu sniziti tj. zaokružiti cijenu na niže, ali je zabranjeno u procesu uvođenja eura zaokruživanje na više, suprotno pravilima zaokruživanja jer bi to bilo suprotno temeljnim načelima iz Zakona o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj, a osobito načelu zaštite potrošača iz kojega proizlazi kako potrošač ne smije biti u nepovoljnijem financijskom položaju nego što bi bio da euro nije uveden.

Stoga, ako poslovni subjekt proizvod koji do dana uvođenja eura naplaćuje 12,00 kuna (1,59 eura) od dana uvođenja eura želi taj isti proizvod naplaćivati 1,50 eura to je ispravno i dopušteno, samo će na cjeniku, regalnoj etiketi ili na drugom načinu iskazivanja cijene tu cijenu morati ispravno preračunati i navesti je i u kunama (11,30 kuna). U opisanom slučaju takvo snižavanje cijene ide u korist potrošača i dopušteno je te je štoviše i poželjno jer će ukazati da ne samo da proces uvođenja eura nije iskorišten kako bi se potrošače dovelo u nepovoljniji položaj već je cijeli proces usmjeren na način koji dovodi do situacije koja je povoljnija za potrošača u odnosu na razdoblje prije uvođenja eura.

U razdoblju dvojnog iskazivanja novoformirana snižena cijena zaokružena na niže, mora biti ispravno preračunata, tj. informativni obračun u valuti koja je bila ili koja će biti službena mora ispravno odražavati cijenu koja se naplaćuje potrošaču i ne smije se zaokruživati ni na više, ali niti na niže. Omjer iskazanih cijena u kuni i euru mora odgovarati matematičkoj operaciji, odnosno pravilima preračunavanja i zaokruživanja koristeći fiksni tečaj konverzije u njegovom punom brojčanom iznosu.

9. Što kada dođe do tečajnih razlika prilikom preračunavanja cijena iz HRK u EUR i obrnuto?

O: Prilikom preračunavanja cijena važno je i nužno poštovati sva pravila kako bi se izbjegle potencijalne nepravilnosti te dovođenje potrošača u financijski nepovoljan položaj.

Preračunavanje cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti izvršava se primjenom punoga brojčanog iznosa fiksnog tečaja konverzije korištenjem pet decimala te zaokruživanjem dobivenog iznosa u skladu s matematičkim pravilima zaokruživanja, pri čemu se dobiveni rezultat zaokružuje na dvije decimale, a na temelju treće decimale:

- ako je treća decimala manja od pet, druga decimala ostaje nepromijenjena
- ako je treća decimala jednaka ili veća od pet, druga decimala povećava se za jedan.

Slijedom navedenog, do razlika u preračunavanju iz kune u euro i obrnuto može doći isključivo zbog primjene fiksnog tečaja konverzije u njegovom punom iznosu i matematičkih pravila za preračunavanje i zaokruživanje. Dakle, opravdana je promjena isključivo zbog provođenja matematičkih operacija.

Prilikom dvojnog iskazivanja cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti, cijene i drugi novčani iskazi vrijednosti iskazani u drugoj valuti koja nije zakonsko sredstvo plaćanja su informativnog karaktera.

10. Hoće li srednji tečaj HNB-a za EUR na 31.12.2022. biti isti kao tečaj konverzije?

O: Srednji tečaj HNB-a za kunu u odnosu na euro koji se primjenjuje na dan koji prethodi danu uvođenja eura jednak je fiksnom tečaju konverzije. Drugim riječima, srednji tečaj HNB-a na 31.12.2022. bit će jednak fiksnom tečaju konverzije.

11. Što obuhvaća obveza dvojnog iskazivanja prilikom prodaje putem internet trgovine?

O: Dvojno iskazivanje prilikom prodaje putem internet trgovine obuhvaća:

- ✓ **Iskazivanje cijena na početnoj stranici**, ali samo u slučaju ako je već na početnoj stranici istaknuta određena roba koja se potrošaču nudi po određenoj cijeni, a koju klikom na tu robu potrošač može naručiti (odnosno, spremiti u košaricu);
- ✓ **Iskazivanje cijena na prikazu samog proizvoda**, ali opet samo u slučaju da se prikazani proizvod može kupiti na određenom web-shopu (u slučaju da se radi samo o informativnom prikazu robe bez mogućnosti kupnje, nije potrebno isticati cijenu);

- ✓ **Iskazivanje cijena prilikom prikaza sugeriranih proizvoda**, budući da se na navedeni način potrošaču nudi i sugerira kupnja točno određene robe kao posljedica potrošačevog odabira ili pretraživanja nekih drugih artikala/robe;
- ✓ **Iskazivanje ukupnog iznosa košarice**;
- ✓ **Iskazivanje ukupnog iznosa pri završetku kupovine**, iznos koji će potrošač trebati platiti;
- ✓ **Iskazivanje ukupnog iznosa na potvrdi narudžbe**;
- ✓ **Iskazivanje ukupnog iznosa na računu**.

12. Moraju li se cijene za jedinicu mjere dvojno iskazivati?

O: Potrebno je dvojno istaknuti cijene za jedinicu mjere, posebice uzimajući u obzir da se obveza isticanja cijene za jedinicu mjere odnosi prvenstveno na onu robu koju potrošači najviše svakodnevno i kupuju (primjerice hrana, deterdženti, dječje pelene, proizvodi za njegu lica i tijela itd.), radi čega je potrošačima potrebno omogućiti što višu razinu informiranosti o odnosu cijena postojeće valute (kuna) i buduće valute (euro).

Cijenu za jedinicu mjere nije potrebno dvojno istaknuti tijekom posebnih oblika prodaje (akcije, rasprodaje, roba s greškom), kao ni u slučajevima navedenim u Pravilniku o načinu isticanja maloprodajne cijene i cijene za jedinicu mjere proizvoda i usluga (čl. 6. stavak 2.), primjerice za proizvode mase manje od 50 grama ili obujma manjeg od 50 mililitara, voće i povrće koje se prodaje komadno ili u svežnju i dr. (detaljnije provjeriti u navedenom Pravilniku).

13. Postoji li prijelazno razdoblje u kojem poslovni subjekti mogu zamijeniti etikete prije početka obveze dvojnog iskazivanja?

O: Jasna je činjenica da velike prodavaonice, primjerice supermarketi i hipermarketi raspolažu s velikim asortimanom proizvoda, što pripremu za dvojno iskazivanje čini puno kompleksnijom, stoga se predlaže da se ponudeni asortiman podijeli u nekoliko osnovnih kategorija te se na taj način, po unaprijed definiranim kategorijama kroz nekoliko etapa, a što je prije moguće, postave dvojno iskazane cijene (etikete), kako bi se izbjeglo potencijalno zbunjivanje potrošača.

S druge strane, predlaže se za manje prodavaonice te za sve pružatelje usluga (obzirom da moraju dvojno iskazati cijene na cjenicima) da sve cijene roba i usluga iskažu/postave istovremeno.

14. Može li se ranije početi s dvojnim iskazivanjem cijena od predviđenog datuma 5. rujna 2022.?

O: Razdoblje dobrovoljnog dvojnog iskazivanja počinje od dana nakon dana objave Odluke Vijeća EU o usvajanju eura, a kojom će biti utvrđen i fiksni tečaj konverzije. Uz pretpostavku da su ostvareni svi tehnički preduvjeti, od tada poslovni subjekti mogu krenuti s dvojnim iskazivanjem jer će znati i fiksni tečaj konverzije što je podatak bez

kojega se ne mogu ispravno primijeniti pravila za preračunavanje i zaokruživanje propisana Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u RH.

15. Što ako poslovni subjekti počnu dvojno iskazivati cijene prije odluke Vijeća EU?

O: Iako su neki poslovni subjekti već počeli dvojno iskazivati cijene u kuni i euru, važno je naglasiti kako obveza dvojnog iskazivanja započinje prvi ponedjeljak u mjesecu rujnu 2022. (5. rujna 2022.) te traje do 31. prosinca 2023. Također je važno napomenuti kako bez obzira što su neki poslovni subjekti (trgovci/pružatelji usluga) već počeli dvojno iskazivati cijene po tečaju koji nije utvrđeni fiksni tečaj konverzije, za potrošača vrijedi cijena izražena u službenoj valuti plaćanja, a to je kuna.

16. Hoće li na platformi ePorezna postojati zaseban obrazac u EUR?

O: Na ePoreznoj neće postojati obrasci u EUR-ima. Sa svih obrazaca bit će maknuta naznaka valute. Na početnim ekranima za popunjavanje obrazaca bit će navedena informativna poruka da ovisno o obračunskom razdoblju za koji se isti podnose iznosi su u kuni odnosno euru.

17. Treba li dvojno iskazati iznos na putnom nalogu?

O: Putne naloge nije potrebno dvojno iskazati.

18. Na koji način će se provoditi obračun plaće za prosinac 2022.?

O: Plaća i ostale naknade za prosinac 2022. isplaćuju se od 1. siječnja 2023. u euru. Da bi se plaća za prosinac 2022. zajedno sa svim davanjima mogla isplatiti u euru potrebno je obračunati plaću u euru. Obveza za obračunatu plaću za prosinac 2022. evidentira se u poslovnim knjigama u kuni. Upravo zbog toga iznos Bruto I potrebno je preračunati u kunu i iz njega izračunati iznos svih stavki plaće u kuni. Po zaključenju poslovne godine 2022., obveza za plaću za prosinac 2022. prenosi se u početno stanje 2023. te se preračunava u euro uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje. Po isplati plaće u euru u siječnju 2023., zatvaraju se prenesene obveze iz 2022.

Obrazac JOPPD (Izvješće o primicima, porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja) koji prema posebnim propisima kojim se uređuje oporezivanje dohotka, ima oznaku izvješća 22xxx podnosi se u kuni, a Obrazac JOPPD koji ima oznaku izvješća 23xxx podnosi se u euru. Obračun plaća i ostalih naknada za prosinac 2022. i za 2023. koje se isplaćuju u siječnju 2023. vrši se u euru. Korekcije i nadopune JOPPD Obrazaca podnose se u valuti u kojoj je dostavljen izvorni obrazac.

19. Kada započinje obveza dvojnog iskazivanja na platnim listama?

O: Kako će obveza dvojnog iskazivanja, prema planiranome, započeti 5. rujna 2022., ako se plaća za kolovoz 2022. isplaćuje nakon 5. rujna 2022. treba biti dvojno iskazana na

način da se ukupan iznos isplaćen radniku na račun na ispravi o isplati plaće iskaže i u kuni i u euru, uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje. Ako poslodavac plaću za kolovoz isplaćuje 4. rujna 2022. ili ranije, nije dužan dvojno iskazati.

20. Na koji način se postupa s računima koji se izdaju u 2023. za robu/uslugu isporučenu u 2022.?

O: Važne stavke su: datum poslovnog događanja (isporuke robe/usluge), datum izdavanja računa, valuta izdavanja računa i datum plaćanja.

Primjerice, ako je datum isporuke 15.12.2022., datum izdavanja računa 15.12.2022., i datum plaćanja 31.12.2022., u tom slučaju valuta izdavanja računa, valuta unosa u poslovne knjige i valuta plaćanja je kuna.

Ako je datum isporuke 15.12.2022., datum izdavanja računa 15.12.2022., a datum plaćanja 15.01.2023., u tom slučaju valuta izdavanja računa i valuta unosa u poslovne knjige je kuna, a valuta plaćanja je euro.

Ako je datum isporuke 15.12.2022., datum izdavanja računa 15.01.2023. i datum plaćanja 15.01.2023., u tom slučaju valuta izdavanja računa je euro, valuta unosa u poslovne knjige je kuna, a valuta plaćanja euro.

21. Po kojem tečaju se vrši konverzija arhivskih financijskih podataka?

O: Kada je riječ o konverziji arhivskih podataka, važno je napomenuti da je povijesne podatke potrebno čuvati i u kuni i u euru, točnije za periode kada je kuna bila službena valuta pohranjuju se u kuni, a kada euro postane službena valuta pohranjuju se u euru. U slučaju potrebe konverzije pojedinih podataka radi računovodstvenih izvještaja koristi se fiksni tečaj konverzije.

22. Hoće li se mijenjati blagajnički maksimum?

O: Intencija Ministarstva financija, Porezne uprave je izmjena Pravilnika o fiskalizaciji u prometu gotovinom na način da se usklade iznosi blagajničkog maksimuma, a sve u svrhu olakšavanja poslovanja poreznim obveznicima odnosno obveznicima fiskalizacije, uzimajući u obzir postupanja sukladno odredbama Zakona o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj vezano uz razdoblje pojednostavljene posredne predopskrbe. Važno je istaknuti da su obveznici fiskalizacije dužni gotov novac, iznad visine blagajničkog maksimuma koji je propisan odredbama Pravilnika o fiskalizaciji u prometu gotovinom, primljen tijekom dana po bilo kojoj osnovi uplatiti na svoj račun otvoren kod banke istog dana, a najkasnije idućeg radnog dana. Zakonom o fiskalizaciji u prometu gotovinom (Narodne novine, br. 133/12, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20) propisane su kazne za porezne prekršaje i to ako obveznik fiskalizacije iznos primljene gotovine ne položi na račun prema odredbama članka 28. istoga Zakona te ako ne odredi visinu blagajničkog maksimuma u skladu s odredbama članka 29. Zakona.

23. Što podrazumijeva dvojno iskazivanje na računu?

O: Obveza dvojnog iskazivanja na računu podrazumijeva iskazivanje ukupnog iznosa na računu.

Model dvojnog iskazivanja iznosa, odnosno način na koji će dvojni iznosi biti prikazani na računu ostavlja se na izbor poslovnom subjektu.

Na računu je potrebno iskazati i fiksni tečaj konverzije.

24. Je li potrebno dvojno iskazati PDV na računu?

O: PDV na računu nije potrebno dvojno iskazati.

25. Je li potrebno mijenjati ugovore o radu, budući da su u istima navedeni iznosi plaće u HRK?

O: Sukladno načelu neprekidnosti ugovora, postojeći ugovori s iznosima u kuni i dalje su važeći. Novčani iskazi vrijednosti u spomenutim ugovorima, danom uvođenja eura kao službene valute, smatrat će se novčanim iskazima u euru uz primjenu fiksnog tečaja konverzije.

Iznosi u Pravilnicima o radu, aneksima ugovora i sl. koji će se zbog potrebe mijenjati nakon uvođenja eura, moraju biti iskazani u eurima.

26. Imaju li pravni subjekti, koji inače imaju B2B model, obvezu dvojno iskazivati cijene prilikom fakturiranja prema fizičkim osobama (B2C)?

O: Ako je riječ o potrošaču koji je prema definiciji Zakona o zaštiti potrošača ("Narodne novine" br. 19/22) svaka fizička osoba koja sklapa pravni posao ili djeluje na tržištu izvan svoje trgovačke, poslovne, obrtničke ili profesionalne djelatnosti, u tom slučaju dvojno iskazivanje je obavezno.

27. Hoće li se mijenjati XML shema?

O: XML shema neće se mijenjati te će se podaci za razdoblje zaključno s 31. prosincem 2022. dostavljati u kuni, a od 1. siječnja 2023. u euru. Tijekom razdoblja dvojnog optjecaja, odnosno od 1. siječnja do 14. siječnja 2023. izdani račun se fiskalizira u euru bez obzira na način naplate.

28. Na koji način će poslovni subjekti čija poslovna godina ne odgovara kalendarskoj godini podnositi izvješća?

O: Poslovni subjekti, obveznici predaje godišnjih financijskih izvještaja sukladno odredbama Zakona o računovodstvu („Narodne novine“ br. 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20 i 47/20), čija je poslovna godina različita od kalendarske, a čiji posljednji dan

financijske godine nastupa nakon dana uvođenja eura, navode podatke za prethodnu poslovnu godinu u financijskim izvještajima u euru.

U izvještajima za 2023. i u narednim godinama – ako ti izvještaji sadržavaju i usporedne podatke za prethodnu godinu – podaci za prethodnu godinu radi bolje usporedivosti preračunavaju se iz kune u euro uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima pa preračunavanje i zaokruživanje.

29. Prikazuje li se fiksni tečaj konverzije nakon 01.01.2023. obrnuto?

O: Tijekom čitavog razdoblja dvojnog iskazivanja (od prvog ponedjeljka u rujnu 2022. do 31. prosinca 2023.) fiksni tečaj konverzije prikazuje se uvijek na isti način, 1 EUR = 7,53450 HRK.

30. Hoće li se redefinirati iznos povratne naknade?

O: Iznos povratne naknade od 0,50 kuna te iznosi naknada prodavateljima za preuzimanje i predaju otpadne ambalaže od pića sakupljaču za ručno preuzimanje 0,05 kuna i preuzimanje putem aparata 0,18 kuna preračunavati će se sukladno Zakonu o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj.

Vežano za Prijedlog pravilnika o ambalaži i otpadnoj ambalaži, plastičnim proizvodima za jednokratnu uporabu i ribolovnom alatu koji sadržava plastiku kojim će se između ostalog urediti i označavanje ambalaže od pića u sustavu povratne naknade, kao i zaprimanje ambalaže označene starim oznakama, Pravilnik je u izradi i uskoro se očekuje njegova objava na savjetovanju s javnošću.

31. Mogu li se zalihe s oznakom povratne naknade 0,50 HRK koristiti do isteka zaliha?

O: Ambalažu na kojoj je iskazana vrijednost povratne naknade u kuni nije potrebno mijenjati nakon dana uvođenja eura, već se ista koristi do isteka zaliha.

32. Je li dopušteno isticanje drugih valuta, osim kune i eura, tijekom razdoblja dvojnog iskazivanja cijena?

O: Dozvoljeno je isticanje više valuta (osim kuna i eura) na etiketi, uz uvjet da obveza dvojnog iskazivanja cijena (u kuni i euru) bude zadovoljena tijekom čitavog razdoblja obveze dvojnog iskazivanja, sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje propisanim Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj.

33. Što točno podrazumijeva iznimka od obveze dvojnog iskazivanja?

O: Za iznimke vrijedi da do 31. prosinca 2022. cijene moraju biti iskazane u kuni, a od 1. siječnja 2023. u euru.

Međutim, iznimke se ne odnose na obvezu poslovnog subjekta da dvojno iskazuje ukupan iznos na računima.